

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Декан педагогічного
факультету **Олефіренко Т.О.**

(підпис)
«31» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

«Техніки первинного інтерв'ю»

освітнього рівня бакалавр

(назва освітнього рівня)

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 053 Психологія

(код і назва спеціальності)

ОПП «Практична психологія»,

«Психологія розвитку особистості»

Шифр за навчальним планом ВВ2.01

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Техніки первинного інтерв'ю» затвердженої на засіданні Вчено ради УДУ імені Михайла Драгоманова

Розробник: **Унінець І.М.**, доктор філософії (Ph.D), професор кафедри практичної психології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри практичної психології

«30» серпня 2023 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри

(підпис)

проф. Митник О.Я.

I. Опис дисципліни

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		<i>Методи навчання</i> Пояснювально-ілюстративні методи.
Спеціальність 053 Психологія	Загальна кількість годин -90		
Освітній рівень бакалавр	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	Інтерактивні метод и: мікрОВикладання, інверсії, емпатії, інциденту
	Лекції:		
	18	6	
Статус дисципліни нормативна	Практичні заняття:		Рольовий тренінг. Розв'язування психологічних завдань.
	10	4	
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2	Семінарські заняття:		<i>Форми поточного контролю</i>
	6	-	
Семестр 3	Індивідуальна робота:		Модульні контрольні роботи, колоквиум
	-	-	
Тижневе навантаження (4год.) - аудиторне: год. - самостійна робота: 46год.	Самостійна робота:		<i>Форма підсумкового контролю</i> Залік
	56	80	
<i>Мова навчання – українська</i>	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
	1/2		

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засоби надання психологічної допомоги за допомогою технік первинного інтерв'ю.

Міждисциплінарні зв'язки: «Психологія професійного спілкування», «Психодіагностика», «Основи психотерапії», «Психологічне консультування», «Основи психокорекції» та ін.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Техніки первинного інтерв'ю» є формування у студентів професійних знань, умінь та навиків, які сприятимуть у наданні психологічної допомоги суб'єктам освітнього процесу щодо застосування технік первинного інтерв'ю.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Техніки первинного інтерв'ю» є:

- засвоєння студентами змісту основних технік первинного інтерв'ю;
- розкрити зміст базових понять при застосуванні технік первинного інтерв'ю, а саме: «ДАО», «Позитивне тлумачення», «Позитивна реінтерпритація», «техніка «Розфіксування ідеї», «макротравми», «мікротравми», «концепції»
- надання студентам знань практичного застосування технік первинного інтерв'ю; охарактеризувати інформаційне та технологічне забезпечення консультативного процесу за допомогою технік первинного інтерв'ю.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.</p> <p>ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога</p>	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК6. Здатність самостійно планувати, організувати та здійснювати психологічне дослідження.</p> <p>СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)</p> <p>СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку</p> <p>СК13. Здатність розробляти тренінги, вести супервізії; створювати певні завдання розвивального характеру; психологічну експертизу.</p> <p>СК14. Здатність організувати власну діяльність і конструктивну взаємодію між психологом та клієнтами та останніх між собою, управляти дискусією.</p> <p>СК15. Здатність презентувати себе як фахівця, який спроможний надати кваліфіковану допомогу; здатність викликати симпатію, довіру; зацікавлювати, вести за собою, заохочувати, підтримувати, заспокоювати, переконувати, вмотивовувати.</p>

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 4 кредита ЄКТС 90 годин.

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заоч- на(вечірня) форма нав-чання)				
		Аудиторні	Лекції	Практичні	Семінарські	СРС	Аудиторні	Лекції	Практичні (семінарсь)	Лабора-	СРС
1	Модуль 1. «Диференційно-аналітична психотерапія»										
2	Тема 1. Дігностика в первинному інтерв'ю.	5	2	2	1	8	1	1			12
3	Тема 2 Диференційно-аналітичний опитувальник, методи його застосування.	5	2	2	1	8	2	1	1		12
4	Тема 3. Розширення концепцій за допомогою техніки розфіксування ідей.	4	2	1	1	8	2	1	1		14
5	Разом за змістовим модулем 1	14	6	5	3	24	5	3	2		38
6	Модуль 2 «Етапи застосування технік первинного інтерв'ю»										
7	Тема 1. Застосування технік відображення на етапі розгляду життєвої ситуації клієнта/пацієнта.	7	4	2	1	12	1	1			14
8	Тема 2. Карта операціоналізації конфлікту.	7	4	2	1	10	2	1	1		14
9	Тема 3. Застосування крос-культурального підходу у первинному інтерв'ю.	6	4	1	1	10	2	1	1		14
10	Разом за змістовим модулем 2	20	12	5	3	32	5	3	2		42
Разом:		34	18	10	6	56	10	6	4		80

III. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами:

№ з/п	3.1. Назва модулів, тем та їх зміст	К-сть годин	
		Всього	в т.ч. лекцій
	<p>Модуль 1. «Диференційно-аналітична психотерапія»</p> <p>1. <i>Тема 1. Дігностика в первинному інтерв'ю.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [2, 3, 7]; • <i>додаткові:</i> [1]. <p><i>Тема 2. Диференційно-аналітичний опитувальник, методи його застосування.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [2, 3, 7]; • <i>додаткові:</i> [1]. <p><i>Тема 3. Розширення концепцій за допомогою техніки розфіксування ідей.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [2, 3, 7]; • <i>додаткові:</i> [1]. 	14	6
	<p>Модуль 2 . «Етапи застосування технік первинного інтерв'ю»</p> <p><i>Тема 1. Застосування технік відображення на етапі розгляду життєвої ситуації клієнта/пацієнта.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [2, 3, 7]; • <i>додаткові:</i> [1]. <p><i>Тема 2. Карта операціоналізації конфлікту.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [2, 3, 7]; • <i>додаткові:</i> [1]. <p><i>Тема 3. Застосування крос-культурального підходу у первинному інтерв'ю.</i> <i>Рекомендовані інформаційні джерела</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>основні:</i> [2, 3, 7]; • <i>додаткові:</i> [1]. 	20	12
		5	2
		5	2
		4	2
		7	4
		7	4
		6	4

4.2. Плани семінарських та практичних занять

Модуль 1. «Диференційно-аналітична психотерапія»

Тема 1. Діагностика в первинному інтерв'ю.

1. Структура первинного інтерв'ю.
2. Дослідження відомостей про клієнта.
3. Ввідні питання щодо психологічного консультування.
4. Дослідження життєвої ситуації клієнта на даний момент.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

Тема 2. Диференційно-аналітичний опитувальник, методи його застосування.

1. Психологічна ситуація клієнта -Актуальний конфлікт (АК).
2. Сфери переробки АК.
3. Дослідження Базового конфлікту (БК).
4. Диференційно-Аналітичний опитувальник (ДАО).

Рекомендовані інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

Тема 3. Розширення концепцій за допомогою техніки розфіксування ідей.

1. Етапи застосування техніки розфіксування ідеї.
2. Формування нової концепції та особливості її застосування.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

Модуль 2 . «Етапи застосування технік первинного інтерв'ю»

Тема 4. Застосування технік відображення на етапі розгляду життєвої ситуації клієнта/пацієнта.

1. Види технік відображення.
2. Суть та методи застосування технік відображення.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- *основні:* [1, 2, 3];
- *додаткові:* [4,5].

Тема 5. Карта операціоналізації конфлікту.

1. Суть операціоналізації конфлікту
2. Види конфліктів: АК, БК, ВК, КК.
3. Динаміка ключового конфлікту.
4. Карта конфлікту.
5. Карта ресурсу.
6. Рівні конфліктів.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- ***основні:*** [1, 2, 3];
- ***додаткові:*** [4,5].

Тема 6. Застосування крос-культурального підходу у превинному інтерв'ю.

1. Суть транскультурального (крос-культурального) підходу.
2. Види застосування техніки транскультурального підходу.

Рекомендовані інформаційні джерела:

- ***основні:*** [1, 2, 3];
- ***додаткові:*** [4,5].

4.3. Організація самостійної роботи студентів

1. Аналіз літературних джерел з теми дослідження та написання конспектів.
2. Написання рефератів.
3. Розв'язання психологічних задач.

№ з/п	Зміст завдання	Форма звітності
1.	Структура первинного інтерв'ю.	Демонстраційна практич.з. 1 (модуль 1)
2.	Дослідження відомостей про клієнта.	Демонстрація та обговорення практич.з. 2(модуль 1)
3.	Ввідні питання щодо психологічного консультування.	Демонстраційна практич. з. 1 (модуль 1)
4.	Дослідження життєвої ситуації клієнта на даний момент.	Презентація на практич.з. 2(модуль 1)
5.	Психологічна ситуація клієнта -Актуальний конфлікт (АК).	Демонстрація та обговорення на практич.з. 3(модуль 1)
6.	Дослідження Базового конфлікту (БК).	Презентаційна практич.з. 4 (модуль 1)
7.	Диференційно-Аналітичний опитувальник (ДАО).	Демонстраційна лаб.з. 1 (модуль 1)
8	Етапи застосування техніки розфіксування ідеї.	Презентаційна практич.з. (модуль 1)
9	Формування нової концепції та особливості її застосування.	Презентаційна практич.з. (модуль 1)
10	Сфери переробки АК.	Презентаційна практич.з. (модуль 1)
11	Види технік відображення.	Презентаційна практич.з. (модуль 2)
12	Суть та методи застосування технік відображення.	Презентаційна практич.з. (модуль 2)
13	Суть операціоналізації конфлікту	Презентаційна практич.з. (модуль 2)
14	Види конфліктів: АК, БК, ВК, КК.	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
15	Динаміка ключового конфлікту	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
16	Карта конфлікту	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
17	Карта ресурсу	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)

18	Рівні конфліктів	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
19	Суть транскультурального (крос-культурального) підходу.	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)
20	Види застосування техніки транскультурального підходу.	Презентаційна лаб.з. (модуль 2)

Вказівки до виконання ІНДЗ

Мета творчої роботи — виявити рівень засвоєння студентами фундаментальних понять спецсемінару «Техніки первинного інтерв'ю». Тему творчої роботи визначає викладач. Практичне завдання – описати алгоритм самопомоги при виникненні конфліктної ситуації, використовуючи практичні знання курсу.

Теми ІНДЗ

1. Структура первинного інтерв'ю.
2. Дослідження відомостей про клієнта.
3. Ввідні питання щодо психологічного консультування.
4. Дослідження життєвої ситуації клієнта на даний момент.
5. Психологічна ситуація клієнта -Актуальний конфлікт (АК).
6. Сфери переробки АК.
7. Дослідження Базового конфлікту (БК).
8. Диференційно-Аналітичний опитувальник (ДАО).
9. Етапи застосування техніки розфіксування ідеї.
- 10.Формування нової концепції та особливості її застосування.
- 11.Види технік відображення.
12. Суть та методи застосування технік відображення.
- 13.Суть операціоналізації конфлікту
- 14.Види конфліктів: АК, БК, ВК, КК.
- 15.Динаміка ключового конфлікту.
- 16.Карта конфлікту.
- 17.Карта ресурсу.
- 18.Рівні конфліктів.
- 19.Суть транскультурального (крос-культурального) підходу.
- 20.Види застосування техніки транскультурального підходу.

V. Контроль якості знань студентів

5.1. Форми і методи поточного контролю

Специфіка викладання курсу полягає у використанні двох видів контролю: поточного та підсумкового. Поточний контроль включає в себе:

- тестування (на початку кожного лекційного заняття, як контроль засвоєних студентами знань);
- самостійна робота (самостійний пошук інформації, написання ІНДЗ);
- оцінювання активної роботи під час семінарських та лабораторних занять;
- модульні контрольні роботи.

Завдання до контрольної роботи.

Модульна контрольна робота № 1 (приклад)

1. Структура первинного інтерв'ю.
2. Дослідження відомостей про клієнта.
3. Відні питання щодо психологічного консультування.
4. Дослідження життєвої ситуації клієнта на даний момент.
5. Психологічна ситуація клієнта -Актуальний конфлікт (АК).
6. Сфери переробки АК.
7. Дослідження Базового конфлікту (БК).
8. Диференційно-Аналітичний опитувальник (ДАО).
9. Етапи застосування техніки розфіксування ідеї.
10. Формування нової концепції та особливості її застосування.

Модульна контрольна робота № 2 (приклад)

1. Види технік відображення.
2. Суть та методи застосування технік відображення.
3. Суть операціоналізації конфлікту
4. Види конфліктів: АК, БК, ВК, КК.
5. Динаміка ключового конфлікту.
6. Карта конфлікту.
7. Карта ресурсу.
8. Рівні конфліктів.
9. Суть транскультурального (крос-культурального) підходу.
10. Види застосування техніки транскультурального підходу.

Форми підсумкового контролю успішності навчання

залік

Питання до заліку:

1. Структура первинного інтерв'ю.
2. Дослідження відомостей про клієнта.
3. Відні питання щодо психологічного консультування.
4. Дослідження життєвої ситуації клієнта на даний момент.
5. Психологічна ситуація клієнта - Актуальний конфлікт (АК).
6. Сфери переробки АК.
7. Дослідження Базового конфлікту (БК).
8. Диференційно-Аналітичний опитувальник (ДАО).
9. Етапи застосування техніки розфіксування ідеї.
10. Формування нової концепції та особливості її застосування.
11. Види технік відображення.
12. Суть та методи застосування технік відображення.
13. Суть операціоналізації конфлікту
14. Види конфліктів: АК, БК, ВК, КК.
15. Динаміка ключового конфлікту.
16. Карта конфлікту.
17. Карта ресурсу.
18. Рівні конфліктів.
19. Суть транскультурального (крос-культурального) підходу.
20. Види застосування техніки транскультурального підходу.

Критерії оцінювання знань студентів

1. Грамотність використання термінологічного апарату
2. Логічність викладу матеріалу
3. Обізнаність з науковою літературою по темі
4. Повнота висвітлення матеріалу у виступі
5. Творчі здібності до розкриття теми, висвітлення проблеми при виконанні практичних завдань.

Вимоги до знань та умінь студентів	Максимальна кількість балів, оцінка за шкалою ECTS
Повно й ґрунтовно володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого. Простежувався зв'язок теоретичного матеріалу з практикою.	A: 90 – 100 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом, в логічній послідовності передає знання першого та другого модуля з відповідним аналізом й узагальненням вивченого.	B: 80 – 89 б.
Свідомо володіє знаннями, фактичною інформацією та поняттєвим апаратом. Проте відсутня логічна послідовність у викладі матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	C: 70 – 79 б.
Знання модулів передаються зазубреними з підручників (з конспекту) фразами. Відсутня логічна послідовність у викладі навчального матеріалу, відсутні певні висновки щодо викладеної інформації.	D: 65 – 69 б.
Знання модуля передаються тільки за допомогою певних питань з боку викладача.	E: 60 – 69 б.

Розрахунок максимальної кількості балів, що присвоюються студентам

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою протягом семестру

Вид діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
Робота на семінарському (практичному) занятті (в тому числі доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії)	10	3	30
ІНДЗ	30	1	30
Модульна контрольна робота	20	2	40
максимальна кількість балів 100			

Залік 100 б. Підсумкова оцінка: середнє арифметичне оцінок за семестр і за залік

Політика виставлення балів. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час семінарських (практичних) занять

VI. Навчально-методична карта дисципліни

Навчально-методична картка спецкурсу «Техніки первинного інтерв'ю»

Разом: 90 год., із них 18 год. – лекції, 10 год. – практичні заняття, 6 год. - семінарські заняття, 56 год. –самостійна робота.

Модулі	I модуль						II модуль			
	Лекції	4	6	6	4			4	4	6
Дати	6.09	8.09	14.10	20.10			10.11	15.11	25.11	
		10.09	14.10	20.10			10.11	15.11	25.11	
		10.09	16.10						02.12	
Теоретичні розділи	«Диференційно-аналітична психотерапія»						«Етапи застосування технік первинного інтерв'ю»			
Теми лекцій	Діагностика в первинному інтерв'ю.	Диференційно-аналітичний опитувальник, методи його застосування.	Розширення концепцій за допомогою техніки розфіксування ідей.				Застосування технік відображення на етапі розгляду життєвої ситуації клієнта/пацієнта.	Карта операціоналізації конфлікту.	Застосування крос-культурального підходу у первинному інтерв'ю.	
Модулі	I модуль						II модуль			
Лабораторні заняття								4	6	
Семінарські заняття				4	4	4	4			
Дати				15.09	22.09	24.09	10.11	20.11	14.12	
				15.09	22.09	24.09	10.11	20.11	14.12	іва

Теми				Діагностика в первинному інтерв'ю.	Диференційно-аналітичний опитувальник, методи його застосування.	Розширення концепцій за допомогою техніки позіксування ілей.		Застосування технік відображення на етапі розгляду життєвої ситуації	Карта операціоналізації конфлікту.	Застосування крос-культурального підходу у первинному інтерв'ю.	
Модулі	I модуль						II модуль				
Самостійна робота							ІНДЗ				
Поточний контроль	МКР № 1						МКР №2				
Підсумковий контроль	залік										

VII. Основні та допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

Основна

1. Бондаренко О.Ф. Психологічна допомога особистості: учб. Посібник. – Харків: Фоліо, 1996.
2. Волженцева, Ірина Вікторівна Загальна психологія (курс лекцій з навчальними тестовими завданнями) [Текст] : навч. посіб. у 2 ч. для студентів ЗВО спец. 053 Психологія, 012 Дошк. освіта / Ірина Волженцева, Наталія Харченко ; Ун-т Григорія Сковороди в Переяславі. - Переяслав : Домбровська Я. М., 2021 . Ч. 1. - 2021. - 393 с.
3. Волошенко, М. О. Психологія професійного спілкування [Текст] : навч. посіб. / М. О. Волошенко, О. В. Азаркіна. - Херсон : Олді плюс, 2021. - 278 с..
4. Глива Є. Вступ до психотерапії: навчальний посібник / Є. Глива. – К.: Кондор; Острого: Острозька академія, 2009. – 530 с.
5. Кальницька, Юлія Сергіївна. Соціальна психологія в Україні. Друга половина XIX- початок XX століття [Текст] : навч. посіб. (хрестоматія) / Юлія Кальницька ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології. - Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. - 264 с
6. Клейнман, Пол. Психологія 101. Факти, теорія, статистика, тести й таке інше [Текст] / Пол Клейнман ; [пер. з англ. Ю. Кузьменко]. - Харків : КСД, 2021. - 240 с.
7. Митник О.Я. Психологія навчання як цілісного творчого процесу / О.Я. Митник // Відкритий урок – 2005. – № 23–24. – С. 34 – 36.
8. Пеньковська, Н. М. Основи психологічного консультування в методи позитивної психотерапії : навчально-методичний посібник / Н. М. Пеньковська, Р. В. Шептицький. – Тернопіль: Крок, 2014. – 268 с.

Допоміжна

1. Пеньковська Н. Методологічний аналіз теорії особистості в позитивній психотерапії/Н.Пеньковська, В.Дишлевук//Позитум Україна. – 2013. - №5 – С. 85-94
2. Patterson C. H. Counseling and psychotherapy: Theory and practice/C.H.Patterson. – New York: Harper&Row, 1959. -178p.

Інтернет-ресурси

3. http://abc.vvsu.ru/Books/metod_prep_psih/page0001.asp
4. https://stud.com.ua/85543/psihologiya/metodika_vikladannya_psihologiyi
5. http://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/psihologiya/metodika_vikladannya_psihologii.html
6. <http://www.kspu.edu/FileDownload.ashx/%D0%BC%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%B%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf?id=1cce4002-ce8d-4991-809f-f0fd3d3994b>
7. <http://www.nbuiv.gov.ua/>-Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського.
8. <http://hklib.npu.edu.ua/> -Наукова бібліотека національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова.